

Všechny naše životy

Sophie Astrabie

Někdy je snazší ponořit se do života druhých než žít ten svůj.

Pětadvacetiletá Camille žije dvojitý život – rodičům už šest let tvrdí, že v Paříži studuje práva, ale přitom pracuje v květinářství. Z původně malé brigády se stalo hlavní zaměstnání, a co víc, je v něm úspěšná. Camille baví snít o životech za okny v okolí..., až zcela neplánovaně jednoho dne vstoupí do realitní kanceláře a s mladým makléřem Thomasem začne navštěvovat byty, které nemá v úmyslu nikdy koupit.

Marguerite je dáma v letech a rozhodne se nabídnout k prodeji svůj pařížský byt, i když ho prodat nemíní. Realitní makléř Thomas se tak stane spojníkem mezi oběma ženami, které ho – každá po svém – okouzly. Víc než o zisk Thomasovi vždy jde o spokojenost klientů, jenže teď zrovna peníze naléhavě potřebuje... Setkání těch tří je jako rozbuška: najde po velkém odhalení každý z nich svůj nový začátek a odvahu vybrat si ze všech možností ten nejlepší ze svých životů i přes očekávání okolí?

„Přetvářka, velké i malé lži jako součást našich životů jsou rozebrány odlehčeným, okouzlejícím způsobem.“

– Biba Magazine

„Román plný něhy a humoru, od kterého je těžké se odtrhnout.“

– Avantages

„Román je ódou na mezigenerační solidaritu. Krásné portréty ženských hrdinek.“

– čtenářský ohlas, Babelio

Všechny naše životy

Všechny naše životy

Sophie Astrabie

Přeložila Hana Davidová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.

La somme de nos vies by Sophie Astrabie © Flammarion, Paris, 2020

Translation © Hana Davidová, 2023

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2024

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-795-5 (ePub)

ISBN 978-80-7625-794-8 (pdf)

ISBN 978-80-7625-309-4 (print)

*Pro Romie,
nejúžasnější přísadu mého života.*

Kopretinou obdarováváme
na oslavu nových začátků.

*Kdo hledí zvenčí dovnitř otevřeným oknem,
nevidí nikdy tolik jako ten,
jenž pohlíží do okna zavřeného.*

Charles Baudelaire, Okna,
*Malé básně v próze / Pařížský splín**

*překlad Hanuš Jelínek, Garamond, Praha 1999.

PROLOG

PŘED TŘEMI ROKY

CAMILLE

Když se Camille rozhodla pronajmout si tenhle byt, vedlo ji k tomu jedině: výhled. Ne otevřený výhled, který nechává dovnitř proudit slunce, ne poetický výhled na pařížské střechy ani soukromý výhled chránící před zraky sousedů. Ne, nic takového, a popravdě řečeno, přímo opak toho všeho. Ten den, kdy byt navštívila, si Camille v rychlosti obhlédla kuchyň a ložnici, nakoukla dveřmi do koupelny a pak si to beze slova namířila ke třem velkým oknům v obýváku. Majitel ji hbitým krokem předešel, jako by na vteřinku doufal, že se mezi Camille a okna dovede vtěsnat. Pak si to rozmyslel.

„Moc často tu nebývají...“

Stál sotva pár centimetrů od ní, ale jeho hlas jí v tu chvíli připadal vzdálený. Camille už byla jinde, uchvácená tím, co se objevilo v jejím zorném poli, tím potemnělým bytem, který byl tak blízko, že v něm rozeznala i ty nejmenší detaily. Rozmístění nábytku, barvu stěn, magnety na ledniče... Camille měla dojem, že by stačilo natáhnout ruku a mohla by si vzít hrnek čaje nebo uzmout jednu ze sušenek ležících na stole v obýváku. Měla pocit, jako by se vrátila do dětství a ocitla se před pokojíčkem

v domku pro panenky. Kolik metrů dělilo okna obou bytů? Pět? Šest? Možná sedm. Na takové odhady nikdy neměla nadání.

Majitel si odkašlal a Camille se vrátila do reality.

„A vy? Vy jste tu často?“

„No, vlastně ano...“ odpověděl rozpačitě.

Camille nic nedodala. Popošla k jedné straně okna, aby získala výhled z jiného úhlu. Nikdy se s podobným uspořádáním pařížských budov nesešla. Žádný div, že na současném nasyčeném trhu s realitami nebylo snadné takový byt pronajmout. Camille myslela na světlo, kterého sem v zimě musí dopadat žalostně málo, a i nízké nájemné se jí rázem zdálo přehnané. Když viděla ten inzerát, představila si všechno možné, ale tohle ne; nenapadlo by ji, že půjde o vizuální spolubydlení se sousedy odnaproti.

Kromě výhledu měl byt všechno, čím se mohl líbit. Do posledního ze šesti pater, která Camille vystoupala, vedlo zúžené schodiště vyvolávající pocit, že člověk vchází do vlastního útočiště. Mansardová ložnice a koupelna se zkoseným stropem ten pocit jakéhosi kokonu jen umocňovaly. Když majitel odemykal dveře, svěřil se jí, že po odchodu posledního nájemníka bylo všechno nově opraveno. A bylo to tak. Stěny zářily neposkvřenou bělostí a parkety zlatavým nádechem, ten kontrast ještě podpořil hřejivý charakter místnosti.

„Vezmu si ho.“

„Víte to jistě? Tedy, chci říct ano, jistě. Samozřejmě, slečno. Cítíte se tu dobře,“ dodal spíš sám pro sebe než pro Camille.

Vytáhla z tašky desky, ve kterých měla všechny potřebné dokumenty. Byly tam výpisy tří posledních výplat, daňový výměr, stvrzenky o platbách z předchozího nájmu a fotokopie občanky.

„Ale co váš partner, ten nechce byt vidět?“ zeptal se trochu v panice.

„To není nutné. My se vždycky shodneme.“

Muž na okamžik zaváhal, ale nakonec kývl a vzal si složku, kterou mu Camille podávala. Jelikož nevydělávala trojnásobek výše nájemného, požádala o pomoc Jerôma, který bez většího vypytování souhlasil. Už tři roky spolu ti dva každé úterý s další desítkou lidí běhali ulicemi Paříže, a i když toho moc nenamluvili, Camille si s Jerômem docela rozuměla. Každopádně dost na to, aby svolil, že po dobu hledání bytu bude dělat jejího fiktivního partnera.

Majitel začal se soustředěným výrazem prohlížet jeden po druhém všechny papíry uložené v deskách. Camille to nepřekvapilo. Od prvního okamžiku, kdy se setkali, jí připadal nesmírně komisní. Když si s ním tiskla ruku, představovala si ho, jak sedí za svým pracovním stolem a rovná si pečlivě ořezané tužky v přesně daném pořadí. Byla přesvědčená, že je to ten typ člověka, co mezi propiskami na stole dodržuje na chlup stejné rozestupy.

Nepochybně účetní. Účetní, šachový šampion a vlastník sbírky hmyzu, pro kterou má vyhrazenou celou místnost.

„V klidu se na to podívám a brzy vám vše vrátím...“

Zvedl hlavu a zadíval se Camille do očí, jako by se z jejího pohledu snažil vyčíst, jak moc je poctivá. Najednou se zdálo, že ho přepadla velká únava, zestárl snad o deset let. Dlouze si povzdchl a poklepal dolní hranou desek o stůl, aby srovnal papíry.

„Pro mě je to vlastně v pořádku, slečno. Vaše dokumenty mi takhle stačí.“

Rychlým pohybem vytáhl z brašny několik lejster.

„Tady je nájemní smlouva. Večer si ji vezměte, přečtete se svým partnerem a příští týden ji můžeme podepsat. Souhlasíte? Mezitím vás nechám, abyste si mohla vyřídit pojištění domácnosti.“

Camille papíry, které jí její budoucí pan domácí podával, chytila konečky prstů, aby si je strčila do tašky, on se ale zprudka

zarazil. Na vteřinu zavřel oči, než je konečně pustil z ruky. Nato rázným krokem zamířil ke dveřím, ani se neotočil.

Když vyšli z budovy, Camille mu znovu stiskla ruku, a protože pak zatočil doleva, vydala se směrem napravo. Po pár metrech už otevírala dveře baru, který měla při cestě, posadila se k pultu a objednala si skleničku bílého vína. Upila doušek, a jak jí ta svěží tekutina zahřívala útroby, cítila uvolnění v každém svalu.

Odted' měla byt celý jen pro sebe, plat, který jí poprvé v životě umožňoval skromně pokrýt potřeby, a práci, která ji bavila.

Při druhém doušku už se cítila lehce opilá, ale hlavně nesmírně svobodná.

MARGUERITE

Marguerite vyhlíží z okna svého bytu. Ráda pozoruje, co se děje naproti, všechny ty životní přísliby a tisíce příběhů, které se odehrávají pod zinkovými střechami metropole. Bydlí v šestém patře typického pařížského domu v jedenáctém obvodu a každé ráno tu scenérii, která se jí naskýtá, pozoruje, jako by to bylo poprvé. Světlo dopadající na budovy na protější straně ulice v jejích očích nikdy nebylo dvakrát stejné.

Paříž jí koluje v žilách už od útlého dětství a neumí si představit, že by žila jinde. Nejspíš proto, že to nikdy neudělala. Moc dobře ví, že je holka z města a v drsných podmínkách venkovského života by nepřestála jediný den. U jiných je to naopak, ale pro ni je to právě takhle. Někdo věří na přírodu, ona věří na lidi. Všemmu navzdory.

V tomhle bytě se téměř narodila. V každém případě tady, v těchhle zdech, vyrůstala a s léty se utvářela. Bezpočtukrát viděla, jak se stromy u paty jejího domu oblékají do barev podzimu, a ulice, kterou denně brázdí, nese vzpomínky na její dětské, dívčí i dospělé kroky.

Marguerite ve svém věku ještě pořád jezdí metrem. Navzdory schodům, nekonečným chodbám, navzdory davům... Nemůže se vzdát toho oděru. Pro ni je to vůně Paříže a každá stanice má tu svou. Dokázala by se zavřenýma očima rozpoznat, jestli právě projíždí kancelářskou, lidovou nebo turistickou čtvrtí. Miluje tu směsici výparů, rozehráté kolejnice, lepidlo pod plakáty, úklidové prostředky, miluje ty, kteří metrem jezdí. Tu směsici navzájem vzdálených lidských bytostí, které však mají jedno společné, svůj cíl. Když bylo Marguerite devět let, ztratila skoro na půl roku čich. Dneska proto nesnáší ty, kdo říkají, že to tu smrdí. Ti lidé neznají vůni života. Ani jeho hodnotu.

Dnes už nevyužívá všeho, co město nabízí, ale prosté vědomí, že kdyby chtěla, tak může, ji naplňuje a dodává jí klid. Její každodenní život se odehrává hlavně v rámci čtvrti. Ráda se každé ráno prochází a obstarává přitom denní nákupy. Zajde k pekaři, zelináři, do potravin a jednou týdně pro sýry. Občas navštěvuje Jeanne, která bydlí v sedmnáctém obvodu. Není to zrovna při ruce, ale Marguerite tam jezdí moc ráda. Tamní radnice náležitě platí své zahradníky a místní parky patří v hlavním městě k těm nejrozkvetlejším.

Marguerite měla květiny vždycky nesmírně ráda. Nechápe, jak může ten poklad přírody tolika lidem projít před očima bez povšimnutí. Sama závidí obyvatelům i nejmenších městeček, že mají pro sebe všechny ty kruhové objezdy. Kdyby měla řidičák a kdyby žila na venku, trávila by čas ježděním kolem dokola a kochala se pohledem na záplavu květin, které objezdům vévodí. Ale jaképak co by kdyby, to už by byla někdo jiný.

Když to ráno při cestě do obchodu s potravinami přechází ulici, všimne si na protějším chodníku stohu stěhovacích krabic. Z velkých červených dveří se náhle vynoří mladá žena, popadne jednu z nich a zmizí v domě, ze kterého předtím vyšla. Marguerite nepřejde na zelenou a ve své pozorovací vzdále-

nosti ještě pár minut zůstane. Mladá žena právě znovu vyšla a opakuje manévr. Marguerite sleduje, jestli někdo cizí nechce uzmout některou z krabic, i když dobře ví, že by v takovém případě nic nesvedla. Neznámé ale stačí jen pár minut, aby z chodníku všechno posbírala, a Marguerite pokračuje v cestě, myslí přitom na tu mladou ženu se všemi přísliby budoucnosti a na nový život, který jí právě začíná.

CAMILLE

Camille byla druhý jedináček. Když se narodila, bylo její sestře Virginii už skoro dvanáct a příležitost ke společnému hraní se naskytla jen málokdy. Camille tak měla spíš druhou mámu než starší sestru. Trpěla, když se musela dívat, jak sestra odchází, mizí, roste. Když viděla, jak jde radši jinam, než aby byla s ní, když na prosbu, aby strávily čas spolu, od ní dokola slychala „až potom“, a když to její potom nikdy nenastalo. Trpěla, ale později už ne, protože i utrpení přestává být utrpením, když si na něj člověk zvykne.

V dětství měla Camille pár kamarádek. Hlavně Soniu, Julii a pak Claire. A měla taky svou imaginární sestru, ta byla stejně stará a byla její tichou pomstou sestře, která byla sice jaksepatří skutečná, ale také často někam mizela.

Nadine.

Nikdo nikdy nepochopil, proč jí vybrala právě tohle jméno. Nikdo už se nejmenoval Nadine. Nikdo už se nechtěl jmenovat Nadine. Ale Camille se nenechala zviklat. Vyprávěla, co celý

den s Nadine dělaly, a rodiče se na ni zpočátku dívali s mírnými obavami, ale nakonec byli bezbřehou představitostí své mladší dcery docela pobavení.

Camille nebyla nešťastná, zjistila ale, že jejímu životu v porovnání s ostatními chybí něco drsnějšího. Hodně se nudila. Oba rodiče opravdu hodně pracovali a na dovolenou jezdili jen na dva týdny v roce. V zimě vždycky na stejné místo, do Saint-Jean-de-Luz. Její matka nesnášela davy, a tak na písek, vodu a vlny docházelo nutně mimo sezonu. Jezdit ke břehům oceánu a nekoupat se tam nemělo v Camilliných očích žádný význam, ale nic neříkala, protože bez sestry byla v početném oslabení. Svěřila se Nadine a všechno bylo zase trochu lepší.

Kromě těch dvou týdnů posílali pan a paní Fontanovi svou dceru na školní prázdniny k dědovi do Bretaně. A tak se Camille zase nudila, ale jinde. Aby v sobě rozproudila nějaké emoce, lehala si na silnici vedoucí pod dědovým domem a počítala do deseti, než se zvedla. Jednoho dne počítala až do patnácti a cítila, jak jí srdce v hrudi prudce buší, jako by se dožadovalo, aby mu otevřela a pustila ho ven.

Léto, kdy jí bylo deset, trávila Camille u svého dědy jako každý rok. K narozeninám dostala létajícího draka v podobě červené saně a bavila se tím, že ho nechávala kroužit po obloze a představovala si, co může z takové výšky vidět. Jednoho dne ale draka strhl poryv větru a spadl rovnou k sousedce. Kvůli plotu mezi zahradami musela Camille sebrat všechnu odvalu a jít k té paní zazvonit.

Dům byl staré kamenné stavení, které budilo zdání, že ho tu postavili před mnoha desítkami let. Měl obdélníkový tvar, ten nejobyčejnější, jaký může dům mít, a postrádal jakýkoli šarm. Střecha byla rozbitá, z okapů kapalo i za suchého počasí a pár kamenů se sesulo na okraj cesty. Pokaždé když Camille procházela kolem, přepadla ji úzkost a přiměla ji přidat do kroku.

A tak Camille zůstala pěknou chvílí stát s pěstí napřaženou pár centimetrů od zašlých dveří a netroufala si zabouchat. Už se chystala otočit, když se domem rozlehlo ostré klapání. Instinktivně třikrát krátce zabouchala a zvuk ihned ustal. Představovala si starou paní, jak se krčí mezi zaprášenými polštáři na kanapi, překvapená, dokonce vystrašená, že má návštěvu. Ale ještě než se její představitost stačila naplno rozběhnout, dveře se otevřely a na schodiště vyšla stará paní, hrdá a zářící. Usmála se na ni a pozvala ji dál, Camille utkvělo v paměti, že její hlas vůbec neseseděl k jejímu věku.

Uvnitř domu nebylo nic tak, jak si původně představovala. Vládla tam přívětivá směsice svěžího vzduchu a tepla, sladkých a zároveň peprných vůní, jasných a pastelových barev. Růžová, světle žlutá, akvamarínová zeleň. Na straně směrem do zahrady zabíralo celou stěnu obrovské okno v kovaném rámu. Camille si všimla, že nikde není žádný lustr, žádná žárovka, žádné umělé osvětlení. Jediným zdrojem světla byl ten velký průhled ven a mnoho svíček rozesetých po salonu. Dům byl ve skutečnosti jednou velkou místností, v níž se snoubilo všechno: kuchyň, ložnice, obývací pokoj i koupelna. Mezi jednotlivými prostory nebyly žádné příčky, v případě potřeby se dalo jen zatáhnout pár závěsů. Čtyři zdi a střecha, nic víc. Jako na dětských obrázcích, které si celé dny kreslila. Camille si všimla, že v domě nebylo patro, nebo možná už nebylo, protože výška ke stropu byla jistě nejmíň pět metrů. Zpozorovala také jakýsi dřevěný poklop napůl zakrytý hustým kožešinovým kobercem. Tajná skryš, pomyslela si, když kolem ní procházela. Ještě nikdy neviděla tak nádherné místo.

Zbytek prázdnin strávila tím, že vymýšlela finty, jak se do toho domu znovu dostat. V den odjezdu zaplavila Camille vlna smutku. Opustit to místo jí lámalo srdce. Stará paní jí tehdy setřela slzu z tváře a zašeptala jí větu, kterou si pamatuje i po tolika letech.

„Každý dům má svou duši, moje malá. Jsou tam emoce lidí, jejich vzpomínky, jejich tajemství... i jejich srdce. Život je jedna dlouhá série fotografií, které jsme zapomněli pořídit... Domy si ale pamatují. Zdi, věci, dokonce i světlo si dál nesou něco z nás.“

„To je kouzlo?“ zeptala se Camille.

„Ano. Nic se neblíží kouzlu tolik jako to, co je uvnitř domu.“

Od toho dne se začala Camille dívat okny dovnitř domů. Celá odpoledne proseděla před jejich fasádou a představovala si, co by se za těmi zavřenými okenicemi, kamennými zdmi nebo vraty mohlo skrývat. Ze všeho nejradši ale měla Camille záclony. Ta jemná tkanina, která nedovolovala nic skutečně vidět, ale umožňovala si všechno představit ze siluety, stínu nebo světla, ji naplňovala bláznivou radostí. Neomezovala se tehdy jen na hádání barvy tapet nebo tvaru nějakého kousku rodinného nábytku, ale bavila se spřádáním životů těch, kteří v místě přebývali.

Jméno na schránce, vzor na závěsu, květiny za oknem... Na podkladě drobných detailů vymýšlela celé příběhy. Někdy zahlédla obyvatele ve chvíli, kdy vycházeli z domu, a tak si mohla ověřit svůj předpoklad díky jejich oblečení, držení těla nebo způsobu, jakým se pohybovali. A také díky lesku v jejich očích. Camille milovala lidi, ale radši je měla za oknem, protože tak bylo možné cokoli. A nic ji nemohlo zklamat.

Proto když před třemi lety stanula před těmi třemi okny, která vedou k protějšnému domu, neváhala ani vteřinu. Nabízelo se jí tu cosi jako zakázané ovoce. Mohla si představovat život svých sousedů. Mohla jim vymyslet zaměstnání, rodinu, přátele. Mohla pohybovat kurzorem na stránce jejich lásek a jejich trápení, představovat si jejich radosti i jejich rozmíšky. Mohla si představovat úplně všechno.

A dnes je Camille obzvlášť šťastná proto, že po víc než měsíci přípravných prací se naproti právě nastěhovali noví nájemníci.

MARGUERITE

Jeanne se bezděčně usmívá. Neleží, ale ani pořádně nesedí, na rtech se jí zračí zvyk, zvyk ze dnů, kdy se usmívala.

Marguerite neví, kde začít. Málem jí už, jen tak automaticky, řekla, že vypadá dobře, ale hned si to rozmyslela, protože to není pravda. Jeanne je celá bílá, tak bílá, že Marguerite napadá, jestli nezmizí, pohlčená těmi prostěradly a přikrývkami, které jako by její křehké tělo srovnaly s matrací.

Když se na ni tak dívá, udeří ji náhle do očí jeden detail. Jestli je to povlečení čistě bílé, pak Jeanne taková být nemůže. Jeanne je vybledlá. Jako oblečení, které už mockrát prošlo pračkou, a je třeba se rozhodnout, co s ním. To je nakonec možná ono. Jeanne byla moc zašpiněná, děravá, potrhaná a teď už je příliš opotřebovaná na to, aby šla dál. Pokud je to s Jeanne takhle, pomyslí si Marguerite, jak je to potom s ní samotnou?

„Život nebyl zrovna moje parketa,“ řekne Jeanne nakonec.

„Ale jdi, co to povídáš?“

„Já ti nevím. Nevím, jestli se mi to vůbec zamlouvalo.“

Pronášet podobné věty, to je celá Jeanne. Když byla ještě malá, stávalo se, že slupla zákusek do posledního drobku a pak prohlásila, že jí nepřišel nijak zvlášť dobrý. Marguerite by chtěla něco poznamenat, aby Jeanne trochu probrala, všimne si ale malé slzy, která se jí kutálí z koutku pravého oka až k ušnímu lalůčku a rozprskne se na povlaku podhlavníku. A tak neřekne nic a radši sklopí oči. Protože v tu chvíli Marguerite už ví. Ví, že Jeanne vidí naposledy a že s touhle spřízněnou duší jednou provždy umře i část jí samotné.

Jeanne právě usnula a Marguerite nechce během jejího spánku odejít. A tak se při čekání, až bude zase vzhůru, zvedne a rozhlédne z okna nemocničního pokoje. Končí září a v ulicích chodí stejně žen v kozačkách a kabátu jako těch, co mají ještě šaty a sandály. Podzim je zdaleka ten nejlepší ukazatel optimismu, co jen může být. Marguerite si právě třídí lidi do dvou kategorií, když jí padne pohled na mladou ženu ve světlivě oranžových joggingových legínách s černou čelenkou. U přechodu přeskakuje z jedné nohy na druhou a čeká, až bude moct přeběhnout. A najednou, když ještě řidičům na semaforu nesvítí červená a velkou rychlostí se řítí auto, se běžkyně bezhlavě vrhá do vozovky. Málem už se nechá srazit, když ji jeden muž prudce chytne za rameno a právě včas ji strhne zpátky na chodník. Marguerite za oknem nemocničního pokoje ve třetím patře vyjekne, ale z pusy jí nevyjde ani hláska.

Jde si znovu sednout, ještě pořád v šoku, a hlavou se jí přitom mihne jedna věta. Věta, kterou slyšela, jak se domnívá, v nějaké televizní reklamě. Ano, to je ono, v reklamě na loterii. Nemůže si pomoci a ten slogan si v hlavě omílá pořád dokola, je to jako nějaká melodie, opojná vůně nebo něco neodbytného, co se dokáže člověka naprosto zmocnit.

A kdo je teď na řadě?

A kdo je teď na řadě?

A kdo je teď na řadě?

Jenže Jeanne je poslední člověk, který jí zbývá. Takže teď, a Marguerite to dobře ví, je řada na ní.